

ΤΟ «ΑΗΔΟΝΙ ΤΗΣ ΒΙΕΝΝΗΣ»

Η ΜΑΡΘΑ ΕΓΚΕΡΘ

(Άρθρο του διασήμου Γάλλου σκηνοθέτου Σέρδ Βέμπερ)

ΠΡΟ πέντε χρόνων «γύριζα» στὸ Βερολίνο, τὴ γαλλικὴ «βερσιόν» ἐνός φίλμ, τοῦ ὅποιου ὁ πρώτος ρόλος, στὴ γερμανικὴ βερσιόν, εἶχε ἀνυτεθῆ σὲ μιὰ νεαρωτάτη ξανθή ήθοποιό. Ἡταν λεπτή, λυγερή, δειλή καὶ πολὺ εὐφαινόταν ὅτι δὲν εἶχε παρὰ μόνον μιὰ ἐπιθυμία: νὰ περάσῃ ὅσσο τὸ δυνατόν πιὸ ἀπαρατήρητη.

Κάθε πρωὶ, ἡ μαμά της, κρατῶντας τὴν ἀπὸ τὸ χέρι τὴν ὡδηγοῦσε στὸ στούντιο καὶ κάθε βράδυ, ὅταν θὰ σχόλαζε, ἐρχόταν κινηματογραφικοῦ οἰκου, τὶς ἀνέθαζαν ἐπάνω γιὰ νὰ τὶς πάνε ὡς τὸ σπίτι τους. Ἡ δυὸ γυναῖκες ἔλεγαν τότε ἔνα ταπεινό: «Εὐχαριστῶ» κ' ἡ μικρούλα ποὺ τρεμούλιαζε σ' ἔνα ἀσχημό φορεματάκι, πολὺ κοντό, σφιγγότυν ἀπ' τὸ κρύο κοντὰ

Στὸ στούντιο δὲν ἔδιναν καμμιὰ προσοχὴ οὔτε στὴ μητέρα, δῆλοι ὑψωναν τοὺς ὄμους τους κι' ἔλεγαν ὅτι σίγουρα ὁ διευθυντής τοῦ οἴκου δὲν ἥταν στὰ καλά του γιὰ ν' ἀναθέσῃ ρόλο πρωταγωνιστίας σ' ἔνα κοριτσάκι τόσο ἀσήμαντο.

Ἡ μικρούλα μάλιστα εἶχε τολμήσει νὰ πῇ μιὰ μέρα ὅτι ἥκουσσον.

Ἡ μικρούλα ἐκείνη λεγόταν Μάρθα «Εγκερθ».

* * *

Εἶχα ξεχάσει ἀπὸ καιρὸ τὸ ὄνομα αὐτῆς τῆς ἀρχαρίας, ὅταν, στησαν σὲ μιὰ πρωταγωνιστρια ποὺ γύριζε ἔνα φίλμ μαζὺ μὲ ρα. Ἡταν μιὰ ὠραία νέα, γεμάτη, ξανθή, μὲ μεστὸ στῆθος, ποὺ σὲ κύτταζε μ' ἔνα πολὺ γλυκὸ χαμόγελο, μαζεύοντας ἔλαφρά τα βλέφαρά της γιὰ νὰ σὲ θαμπώσῃ περισσότερο, ὅταν κατόπιν ἀνοιγε ἐντελῶς τὰ μεγάλα μάτια της.

«Ποῦ τὸ ἔχω δεῖ αὐτὸ τὸ κεφάλι;» ἀναρωτήθηκα, ψάχνοντας συγχρόνως χωρὶς ἀποτέλεσμα μέσα στὶς ἀναμνήσεις μου. Κάπου ἀσφαλῶς τὴν ἔχω γνωρίσει τὴ νέα αὐτή, μὰ ἔχει ἀλλάξει πολὺ ἀπὸ τότε... «Ἀν μποροῦσα νὰ βρῶ κάτι σ' αὐτὴν ποὺ νὰ μήν ἀλλαζε, σίγουρα θὰ τὴν ἀναγνώριζα.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἀκριβῶς εἶδα κοντά της τὴ μητέρα της, ἡ οποία δὲν εἶχε ἀλλάξει κυθόλου ἀν καὶ τώρα φαινόταν πιὸ νέα. Χάρις σ' αὐτήν, ἀναγνώρισα τὴ πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια, φαινόταν σὰν κοριτσάκι τοῦ ὀρφανοτροφείου, εἶχε γίνει μιὰ πολὺ ωμοφη γυναῖκα καὶ μιὰ ἔνδοξη «στάρ», γιατὶ τὸ τελευταῖο τῆς φίλμ «Ἡ Σερανάτα Σούμπερτ» τὴν εἶχε ἀποκαλύψει μὲ μιᾶς στὸ παγκόσμιο κοινόν.

Εἶχε λάβει ἐντωμεταξύ μαθήματα συμπεριφορᾶς, τραγουδιοῦ γερμανικῆς, γυμναστικῆς, κολυμβητικῆς, ἵππασίας κ. λ. π. Εἶχε τώρα ἔνα ὠραῖο αὐτοκίνητο κι' ἔναν ὠραῖο σωφέρ. Εἶχε περιδέραιο, μιὰ ζιμπελίνα, μπρασελέ καὶ λίγη μελαγχολία στὸ πρόσωπό της... Εἶχε πρὸ πάντων καὶ πάντοτε τὴ μητέρα της, ἡ οποία δὲν τὴν ἀφήνε οὔτε βῆμα. Καὶ, παρ' ὅλα αὐτά, ἥταν ἀκόμα γοντευτική.

Προσπάθησα νὰ τῆς ξαναθυμήσω τὴν παληὰ μας συνεργασία πρὸ τριετίας σ' ἔνα ἀσχη-

μο φίλμ. Μὰ ἐκείνη μοῦ ἀπάντησε:

—Νομίζω πῶς κάνετε λάθος. Δὲν ἥμουν ἔγω. Δὲν ἥθελε, θλέπετε, νὰ γίνεται λόγος γιὰ τὸ ταπεινό της ντεμπούτο. Καὶ, φυσικά, ἔγω δὲν ἐπέμεινα.

Ἡταν πολὺ περήφανη γιὰ τὴν πρόσφατη δόξα της. Φιλόδοξη, ἐργατικὴ καὶ ἐπίμονη, ὅπως εἶνε ἡ περισσότερες οὐγγαρέζες, δὲν παραμελοῦσε τίποτε γιὰ τὴν ἐπιτυχία της. Στὸ στούντιο συμπεριφέροταν ύποδειγματικά, δὲν φλερτάριζε μὲ κανένα, ἀκυργε μὲ θρησκευτικὴ εὐλάβεια δῆλος τὶς υποδείξεις τοῦ σκηνοθέτου της καὶ ἄμα τελείωντας τὸ «γύρισμα» κάθε σκηνῆς, πήγαινε καὶ καθόταν κοντά στὴ μητέρα της, ἡ οποία ἐπαγρυπνοῦσε σ' αὐτὴν μὲ μιὰ ἀπέραντη τρυφερότητα. «Οταν ἡ Μάρθα «γύριζε», ἡ μητέρα της στεκόταν σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ στούντιο, ἀπὸ τὴν οποία μὲ τὸ βλέμμα μποροῦσε νὰ ἐπικοινωνῇ μὲ τὴν κόρη της. Τὰ βλέμματα τους διαρκῶς διασταυρωνόντουσαν κι' ἔθλεπε κανεὶς σ' αὐτὰ ἄφωνες ἐπιδοκιμασίες, γνεψίματα καὶ χαμόγελα ἀτελείωτα. «Οταν, τυχαίως ἡ ἀπὸ ἀνάγκη, ἡ μητέρα «Εγκερθ» ἔξαφανιζόταν γιὰ δυό - τρία λεπτά, ἡ Μάρθα, μὲ ψόφος τρομαγμένο φώναζε:

—Μοῦττι!... Μοῦττι!... (Μαμά! Μαμά!)

Καὶ τὸ ἔλεγε αὐτὸ σὰν ἔνα κοριτσάκι πέντε χρόνων ποὺ ἔχασε τὴ μητέρα του σ' ἔνα μεγάλο κατάστημα. Ἡταν πολὺ συγκινητικὸ καὶ γελοῖο.

Ἐκ πρώτης ὀψεως, θὰ πίστευε κανεὶς ὅτι ἡ μητέρα «Εγκερθ» ἀγρυπνοῦσε σὰν ἄγριος Κέρβερος στὴν ἀρετὴ τῆς κόρης της. Μερικές κουθέντες όμως ποὺ ἀλλαζε μὲ τὴν εὐγενικὴ αὐτὴν κυρία, μ' ἔθγαλαν ἀπὸ τὴν πλάνη μου.

—Πόσο τυχερὴ είσθε, τῆς εἶπα, ποὺ ἔχετε μιὰ κόρη τόσο φρόνιμη.

—Ναί, μοῦ ἀπάντησε, ἡ κόρη μου εἶνε τρομερὰ φρόνιμη. Καταντάει ἀπίστευτο!... «Α! ἔγω ἥμουν διαφορετικὴ ὅταν εἶχα τὰ χρόνια της... Δὲν θέλει νὰ διασκεδάσῃ! Πιστεύετε, καλέ μου κύριε, ὅτι...

—Γιατὶ μιλάτε; μᾶς διέκοψε ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἡ κατηγορούμενη πλησιάζοντάς μας.

—Γιὰ τὸν ἔρωτα.

—Οὐφ! ἔκανε ἡ Μάρθα μορφάζοντας κωμικά. «Ο ἔρως;.... Μὰ υπάρχει τάχα;

Κι' ἐνῶ ἡ μητέρα της κουνοῦσε θλιμμένα τὸ κεφάλι της, ἡ Μάρθα ἔξακολούθησε μὲ τὰ μάτια της χαμένα στὸ κενό.

—Οι ἀνδρες;... Οι περισσότεροι ἀπὸ αὐτούς εἶνε φριχτοί. Κι' ἔπειτα, μόλις διαλέξη μιὰ γυναῖκα ἔναν ποὺ τῆς ἀρέσει, ἀντιλαμβάνεται ἀμέσως ὅτι ἀρέσει καὶ σὲ πολλὲς ἄλλες... Τότε γιὰ πιὸ λόγο ν' ἀγαπήση κανεὶς;

Κι' ἀφοῦ εἶπε αὐτὰ τὰ λόγια ἡ μικρούλα Μάρθα φίλησε μὲ πάθος τὴν μητέρα της, ἡ οποία μουρμούριζε λυπημένη:

—Εἶνε ἀδιόρθωτη.

Σὲ λίγο, εἶδα τὸν Κεπούρα νὰ τραγουδά την πρόσφατη στὴ Μάρθα νὰ τραγουδήσῃ κι' αὐτή μαζύ του, ὅπως ἀπαιτοῦσε τὸ φίλμ, γιατὶ δὲν εἶχε μάθει τὸ τραγούδι της.

—Ο Παληοκαμποτίνος! Ο ἀγενής! Ο ἄγροικος! Ξεφώνιζε ἡ Μάρθα ἔξαλλη.

Τὰ ἔλεγε αὐτά, γιατὶ ἀπὸ τότε, χωρὶς νὰ τὸ ξέρη κ' ἡ ἴδια, εἶχε ἀρχίσει νὰ τὸν ἀγαπᾷ.

* * *

Τοὺς ξαναεῖδα ὅλους τὸ περασμένο καλοκαίρι στὴ Βιέννη. (Συνέχεια στὴ σελίδα 45).

Η Μάρθα «Εγκερθ» καὶ δισύγγονη της Ζάν Κεπούρα.

